

ZE ŽIVOTA BROUKA a jiné příběhy

Petra Matějovičová (UPM, kurátorka sbírky drahých kovů)
21. 5. 2010

Výstava Ze života brouka a jiné příběhy je skutečně součástí příběhu – příběhu spolupráce tří umělců, šperkaře a sochaře Hanuše Lamra, textilní výtvarnice Zlatky Lamrové a sklářské výtvarnice Shino. Manželé Lamrovi se s japonskou umělkyní Shino setkali již před několika lety a první společnou výstavu uspořádali pod názvem Sklizeň v roce Vrtichvosta v Galerii Rozehnal v Praze na Újezdě v roce 2007. Aktuální výstava Ze života brouka na předchozí prezentaci plynule navazuje. Koná se v Galerii KusKovu v Praze v Biskupském dvoře, kde ji můžete shlédnout do 30. června 2010.

Každý z vystavujícího tria má svůj vyhraněný a nezaměnitelný styl. Přesto cíl je všem společný. Snaží se formou nevelkých trojrozměrných děl, určených k ozdobě těla, vyjádřit strukturu světa, jehož jsme součástí. Jen cesta každého z umělců je jiná. Shino (vlastním jménem Mayumi Shinohara) vnímá svět v jeho celistvosti. Ve svých dílech zdůrazňuje řád, jeho promyšlený koncept, zdánlivě paradoxně dovedený k dokonalosti spolupůsobením náhody. Na výstavě se Shino představuje šperkařskou tvorbou, která je stejně jako autorčiny známější instalace skleněných objektů, vstřícným pozváním do světa harmonie. Se zachycenou pokorou vůči vesmírnému řádu skvěle souzní i užitá technika navlékání rocaillových korálků, která je značně pracná a vyžaduje trpělivost vskutku mravenčí. Šperky Hanuše Lamra naopak vyjadřují okouzlení procesy, které svět udržují v neustálém pohybu. Pracuje s kovem, který tvaruje, jakoby šlo o živou hmotu. Tkáně a pletiva organismů jsou pro něj výchozí inspirací. Mění se, rostou a podléhají rozkladu, který je zárodkem dalšího života s jeho hemžením. Po letech fascinace strukturami rostlin obrátil Hanuš Lamr svou pozornost i na tvarové bohatství světa brouků. Také způsob, jakým své představy převádí do výtvarných objektů, se od práce Shino zásadně liší. Jeho šperky jsou spíše bezprostředními záznamy přírodních skutečností, realizovanými formou odlitků opravdových tvorů. K dosavadním otiskům žilnatiny listů devětsilu či zbrázděných stonků angeliky se tak přidává jemná kresba na krovkách střevlíka i členitost kusadel roháče. S přesným převedením znaků těla brouků konkrétních druhů pracuje také Zlatka Lamrová. Využívá při tom ale efektu výrazně nadsazeného měřítka. Podle entomologických atlasů vytváří textilní objekty ve tvaru krasců a tesaříků, které mohou být jen ozdobou nebo módním doplňkem s praktickou funkcí. Díky autorčině hravosti, poháněné dětskou fantazií v nejlepší smyslu slova, se obklopeni obřími textilními brouky ocitáme v pohádce v roli skřítků. A najednou se na svět díváme novými očima!

Říše hmyzu se svou nekonečnou tvarovou variabilitou, a o broucích to platí dvojnásob, fascinovala tvůrce ozdob a šperků i jejich nositele po tisíciletí. Již v dobách starověkého Egypta odkazovala obliba šperků ve formě brouků i much na přírodu jako inspirační zdroj lidské představivosti, na naše chápání zákonitostí v běhu světa, v němž jsme pevně zakotveni i my lidé. Zároveň byli drobní tvorové převedeni do drahých a nesnadno opracovatelných hmot hledaným prostředkem pro demonstraci technického mistrovství a všímavosti pro detail. Míra nápodoby přírodní reality byla v průběhu dějin evropského užitého umění do dokonalosti dovedena opakovaně. K jejím vrcholným příkladům patří mušky, zpodobované v období baroka technikou malířského emailu uvnitř drobných dóziček, které po otevření vyvolávaly překvapení jako trompe-l'oeil, či secesní šperky v podobě květin, k nimž se slétají včely, i vážek, zrcadlících se na vodní hladině. Šperky a ozdoby Hanuše i Zlatky Lamrových ovšem nejsou iluzí. Jsou naopak samy sebou. Jejich autoři skládají hold tvořivosti přírody, s níž ovšem pracují zcela sofistikovaně a využívají ji ke svým vlastním cílům. Zvláště pro výstavu dokonce všichni tři výtvarníci připravili i společná díla, která si jako polotovary vzájemně předávali k dokončení. Zde se síla jejich osobitých přístupů vzájemně násobí. A díky tomu, že se nebojí sebeironie, působí jejich ozdoby jako osvěžení!

Prostor pro výstavu poskytla nedávno otevřená Galerie KusKovu Ivany a Radovana Špičákových. Díky svému osobnímu vztahu ke kovářství se manželé Špičákoví pustili na tenký led v provozování prodejní galerie, zaměřené na originální autorská díla z obecného kovu, která často stojí na pomezí drobné plastiky a funkčního doplňku interiéru či exteriéru. Galerie tohoto typu dosud v Praze chybí a i v širším českém měřítku je poměrně vzácným úkazem. Proto nezbývá, než jejím majitelům popřát co nejvíce diváků i zákazníků, kteří najdou do Biskupského dvora cestu!